Teijo Saari
Anestesiologian ja tehohoidon professori
Anestesiologian ja tehohoidon oppiaine, Turun yliopisto
Tyks, Toimenpide-, tehohoidon ja kivunhoidon palvelualue
teisaa@utu.fi

Miksi ohjaan syventävien opintojen projektitöitä?

Lääketieteen lisensiaatin tutkintoon kuuluu syventävien opintojen jakso, jonka keskeinen osa on projektityö. Projektityön ohjaamista on pidetty välttämättömänä pahana, josta ohjaaja ei meritoidu. Tällä työllä voimme kuitenkin sitouttaa kandidaatteja alallemme, mikä on tulevaisuuden ammattilaisten rekrytoimisen kannalta merkittävää. Pohdin seuraavassa syventävien opintojen projektityön ohjaamisen merkitystä, haasteita ja etuja sekä vaikutuksia ohjaajan oppialalle käyttäen esimerkkinä omia kokemuksia työn ohjaamisesta.

Syventävien opintojen opintokokonaisuus kuuluu kaikkien Suomen yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien lääketieteen lisensiaatin tutkintoon, sisältäen pakollisia ja valinnaisia syventävien opintojen kursseja sekä opinnäytetyön (1). Syventävien opintojen projektityön tavoitteena on perehdyttää opiskelijat tieteelliseen tutkimukseen ja sen menetelmiin. Oman yliopistoni lääketieteellisen tiedekunnan ohjeissa todetaan ”Opinnäytetyön tavoitteena on saavuttaa valmiuksia tieteelliseen ajatteluun sekä tieteellisten menetelmien hallintaan ja soveltamiseen. Opinnäytetyön toteutus edellyttää tiedon hankintaa, käsittelyä ja muokkausta sekä kirjallista esittämistä.” (2). Syventävien opintojen projektityö on usealle kandidaatille ensimmäinen kosketus tieteellisen kirjoittamisen prosessiin, ja tämä vaihe tarjoaa opiskelijoille ensikokemuksen tieteellisestä työskentelystä. Näin opiskelijoiden kyky kriittiseen ajatteluun kehittyy, minkä merkitys tieteellisessä kirjoittamisessa on entisestään korostunut generatiivisten kielimallien ja niihin perustuvien keskustelurobottien yleistyessä. Oma kokemukseni on, että tieteellisyyttä on alettu korostaa viimeksi kuluneiden vuosien aikana, mistä on seurannut ryhtiliike myös ohjaamiseen. Vaatimukset ovat kasvaneet, mutta mielestäni se on pelkästään hyvä asia.

Tavoite on, että opiskelijat osallistuisivat aktiivisesti tutkimusprosessiin, joka voi käsittää esimerkiksi kliinistä tutkimusta, perustutkimusta tai epidemiologista selvitystä. Turussa tehtiinkin päätös opintopisteiden uusjaosta – ainoastaan uutta tutkimusta tuottava työ saa korkeammat 30 opintopistettä, kirjallisuuskatsaus arvioidaan 20 opintopisteen laajuiseksi. Tästä huolimatta fokus on korostetusti pedagoginen, tutkimuksellista ajattelua ja kykyä ymmärtää kriittisesti tieteellisiä artikkeleita ja tutkimustuloksia opiskellaan tieteellisen metodin omaksumiseksi, jolloin lähestymistapa aiheeseen voi olla hyvinkin moninainen.

Pidän projektityön tärkeimpänä merkityksenä mahdollisuutta tutustuttaa opiskelijat anestesiologian ja tehohoidon alaan, ja siellä tehtävään tutkimukseen. Meille tuttujen aihepiirien avulla opiskelijat oppivat tutkimusetiikkaa, tiedonhankintaa ja analysointia sekä raportoimaan tuloksiaan akateemisesti. Tämä vaihe on erityisen arvokas niille, jotka suunnittelevat jatko-opintoja anestesian ja tehohoidon parissa, mahdollisesti jopa akateemista uraa. Työn uusi jaottelu korostaa sekä tieteellisen tutkimuksen perusteiden oppimista, että käytännön taitoja, kuten tietokantojen käyttöä, tutkimusprotokollien laatimista ja tulosten kriittistä arviointia.

Projektityö on merkittävä väylä anestesiologisen tutkimuksen kehitykselle. Opiskelijat voivat osallistua laajoihin tutkimushankkeisiin ja näin edistää oman alamme tiedettä. Tämä on erityisen tärkeää erikoistuville lääkäreille, jotka voivat hyödyntää saamaansa tutkimuskokemusta jatkourallaan sekä kliinisessä työssä että akatee-

misessa maailmassa. Anestesiologian ja tehohoidon oppialan kannalta merkittävintä kuitenkin on, että arviolta joka neljäs opiskelija valitsee alan erikoistumispaikakseen. Syventävien opintojen ohjaaminen on merkittävää rekrytointityötä!

Hyödyt ovat selvät, mutta projektityön ohjaaminen tuo mukanaan useita haasteita, joista merkittävimpiä ovat ajankäytön hallinnan haasteet, opiskelijoiden eritasoinen osaaminen ja tutkimusprojektien monitahoisuus. Projektityön ohjaaminen vaatii aikaa opiskelijan perehdyttämiseen, aineiston analysoinnin ohjaamiseen ja tieteellisen kirjoittamisen opettamiseen. Tämä voi olla erityisen haastavaa, kun ohjaajalla on useita opiskelijoita samanaikaisesti ohjattavanaan – ja näin nykytilanteessa väistämättä käy opiskelijamäärien ollessa nykyisellä tasolla. Lisäksi opiskelijoiden kokemus tieteellisestä työstä sekä nykyään myös lukemisesta ja kirjoitustyöstä vaihtelee huomattavasti. Jotkut tarvitsevat paljon ohjausta, kun taas toiset pystyvät itsenäisempään työskentelyyn. Ohjauskokemuksen kasvaessa alkaa tunnistaa pahimpia karikkoja, mutta edelleenkin ohjaustyö edellyttää ohjaajalta joustavuutta ja kykyä arvioida, miten paljon tukea kukin opiskelija tarvitsee. Ilokseni yliopisto tukee työtä tältä osin kehittämällä systemaattisia ohjausmenetelmiä, sekä tarjoamalla esimerkiksi erinomaiset kirjastopalvelut, joilla voidaan tukea tiedonhallintaa sekä opiskelijoiden oppimista ja työn edistymistä.

Kokeneen ohjaajan kannustus voi olla ratkaisevaa opiskelijan ammatillisen kehityksen kannalta.

Vaikka projektityön ohjaaminen on työlästä, eikä siitä saa suoraa meriittiä, se tarjoaa sittenkin merkittäviä etuja ohjaajalle. Monet projektityöt johtavat korkeatasoisiin opinnäytetöihin ja mahdollisesti julkaistaviin tieteellisiin artikkeleihin – kunhan pidetään huolta siitä, että oppialan tutkimustyö on käynnissä ja projekteja riittää. Omassa työssä etsin aktiivisesti synergiahyötyä syventävien projektitöiden ja omien tutkimusintressien välillä. Syventävien projektityö voi esimerkiksi olla työn alla olevan käsikirjoitukseen teemaan liittyvä kattava kirjallisuuskatsaus tai esityö. Näin toimien ohjaaja saa lisätutkimusresursseja opiskelijan avulla, jolloin ohjaustyön mielekkyys kasvaa ja tuloksena on omalle tutkimusalueelle suuntautuvia projektitöitä. Tämä tukee tutkimusryhmän pitkäjänteistä toimintaa ja vahvistaa työn tekemisen tunnelmaa.

Pidän tärkeänä sitä, että ohjaamalla syventävien projektitöitä voin vaikuttaa opiskelijoiden uravalintoihin ja innostaa heitä jatkamaan tutkijana. Monille opiskelijoille ensikokemus tutkimuksesta määrittää, kiinnostuvatko he tieteellisestä urasta – ja vieläpä anestesialla. Kokeneen ohjaajan tuki ja kannustus voivat olla ratkaisevia opiskelijan ammatillisen kehityksen kannalta. Merkittävää on myös oman osaamisen paraneminen ja tietojen päivittyminen: opiskelijoiden ohjaaminen vaatii ajankohtaisen tiedon hallintaa, mikä syventää ohjaajan asiantuntemusta omalla tutkimusalallaan. Ohjaaja pääsee käsittelemään uusia näkökulmia ja tutkimusmenetelmiä opiskelijoiden projektien kautta, mikä voi rikastuttaa hänen omaa opetus- ja tutkimustyötään.

Mitä olemme tehneet? Anestesiologian ja tehohoidon alalla syventävien opintojen projektityöt hajaantuvat varsin monille osa-alueille, kuten kliininen työmmekin. Syventävien opintojen projektitöissä on selvitetty uusien anestesiatekniikoiden tehokkuutta, lääkkeiden kliinistä farmakologiaa ja postoperatiivisen kivunhallinnan kehittämistä. Tehohoidon alalla projektityöt ovat olleet osa tutkimuksia, joissa on selvitetty erilaisten hoitoprotokollien vaikutusta potilaiden selviytymiseen ja toipumiseen. Erittäin merkittävinä pidän avauksia, joissa on katsottu alaamme pedagogisesta ja epidemiologisesta näkökulmasta, esimerkiksi intraoperatiivisiin komplikaatioihin, anestesialääkkeiden turvallisuuteen ja ensihoidon koulutuksen kehittämiseen. Tässä kontekstissa projektityöt tarjoavat mahdollisuuden kehittää anestesiologian ja tehohoidon kliinisiä käytäntöjä sekä edistää potilasturvallisuutta ja hoitotuloksia ollen näin osa klinikan kehitysprojekteja.

Syventävien opintojen projektityön ohjaaminen on keskeinen osa lääketieteellisen lisensiaatin koulutusta. Se tuo mukanaan haasteita, mutta myös suuria etuja sekä opiskelijoille, ohjaajille että koko anestesiayhteisölle. Ohjausprosessin kehittäminen edelleen varmistaa, että projektityöt tukevat sekä opiskelijoiden oppimista, että oppialan omia tavoitteita. ■

Viitteet

1. Syväriportti. Duodecim, Tutkijaportti. www.tutkijaportti.fi/syvarit
2. Syventävien opintojen opinnäyte. Opinto-opas 2024-2027, Turun yliopisto, 2024. www.opas.peppi.utu.fi/fi/opintojakso/MEDS1003/86877?period=2024-2027.